

Train-the-trainer

Äldreomsorg

- Lilla mikrobiologiskolan
- Snabbguide i hur du utbildar din arbetsgrupp med Tork lokalvårdsutbildning för äldreboenden

Välkommen

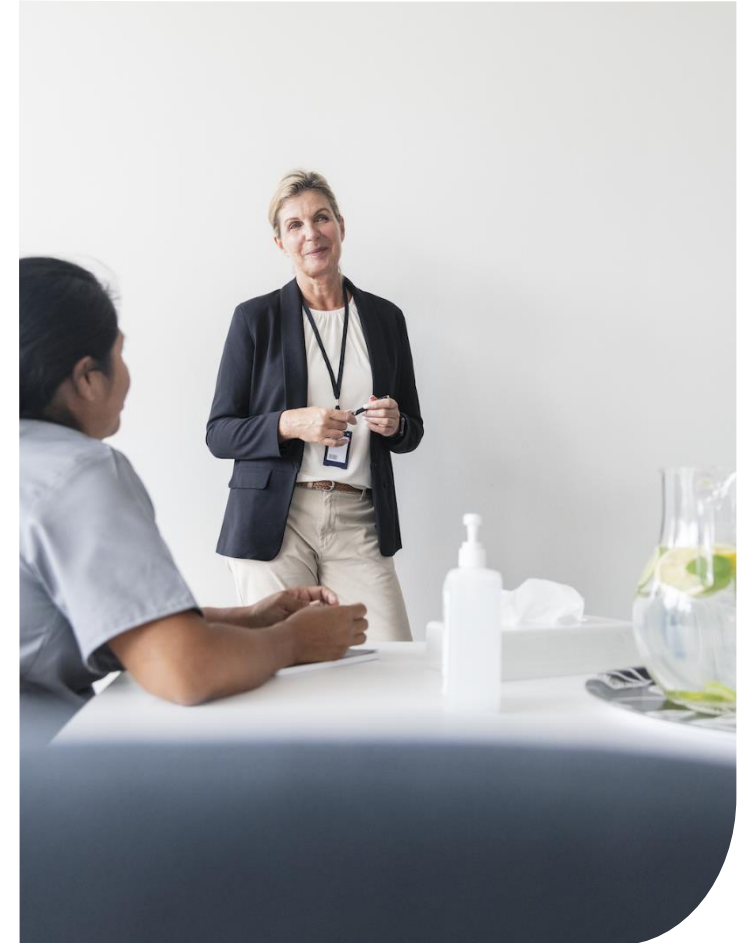
Think ahead.

I det här utbildningsmaterialet har vi samlat allt du behöver veta för att skapa bra städrutiner och på så sätt främja trygga äldreboenden.

Det innehåller även information om hur du utbildar städpersonalen med hjälp av vår interaktiva utbildning Tork lokalvårdsutbildning för äldreboenden – ett visuellt och engagerande sätt att förmedla hur viktig städpersonalen är för de boendes säkerhet.

Utbildningen tar ca 45–60 minuter.

Nu kör vi!

Innehåll

Think ahead.

Hygien och rengöring av ytor

- Vikten av hygieniska ytor [Bild 4](#)
- Städstrategier [Bild 10](#)
- Tagyta [Bild 16](#)
- Städprocesser [Bild 18](#)
- Ytrengöring [Bild 24](#)
- Lilla mikrobiologiskolan [Bild 30](#)

Snabbguider för att utbilda städpersonalen

- [Tork lokalvårdsutbildning för äldreboenden](#)
[Bild 48](#)

Bilaga

- Ytterligare resurser för städprocessen [Bild 53](#)
- Kontaktuppgifter [Bild 55](#)

Vikten av hygieniska ytor

Vikten av hygieniska ytor

Think ahead.

- Det är allmänt vedertaget att den omgivande miljön är en bidragande faktor när patogener sprids inom äldreboenden.
- Mikroorganismerna överförs främst från (och till) ytor i miljön till vårdtagarna via handkontakt med ytorna. Ytorna kan även kontamineras av droppsmitta (hostningar, nysningar och vid samtal).
- Handhygien är en viktig åtgärd för att förhindra överföring av smittor men rengöring och desinficering av ytor är avgörande för att minska risken för att vårdrelaterade infektioner uppstår.

**Städning är
a och o för en
hygienisk miljö**

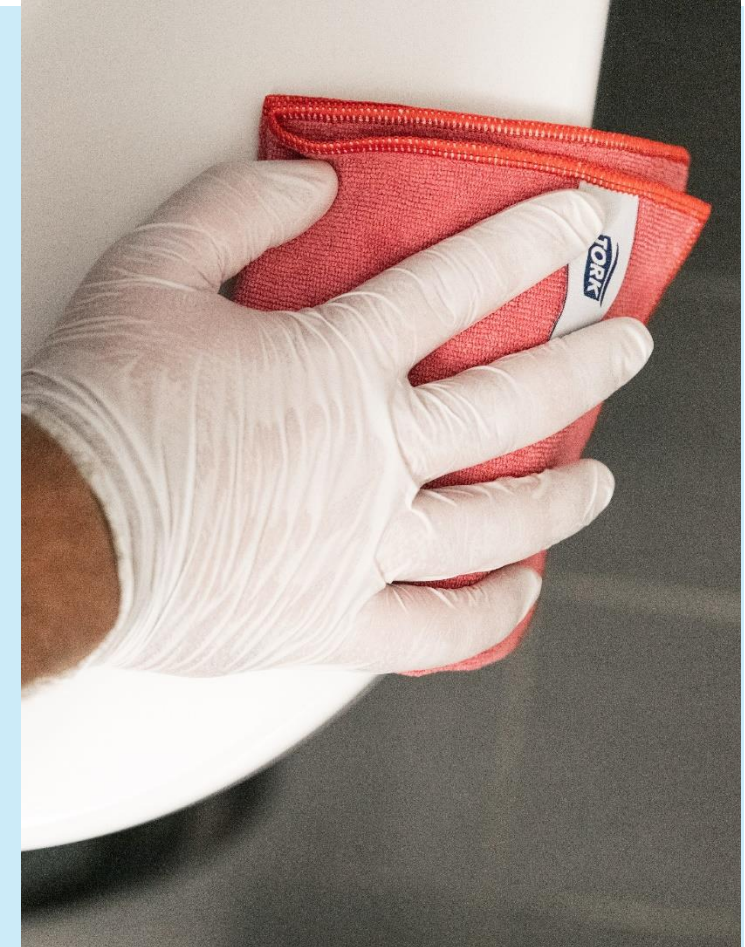
Ytor på äldreboenden

Think ahead.

Ytor på äldreboenden kan delas in i två grupper:

1. de som sällan utsätts för kontakt (t.ex. golv och tak)
 2. de som ofta utsätts för kontakt (ytor som vidrörs av många)
- Rengöringsrutinerna och hur noggrant och ofta de utförs samt vilka produkter som används beror på äldreboendets policy.
 - De ytor på äldreboendet som vidrörs av många under dagen (t.ex. dörrhandtag, räcken, strömbrytare, väggarna på vårdtagarens toalett och kanterna på skynken) bör dock rengöras och/eller desinficeras oftare än ytor som man sällan vidrör.

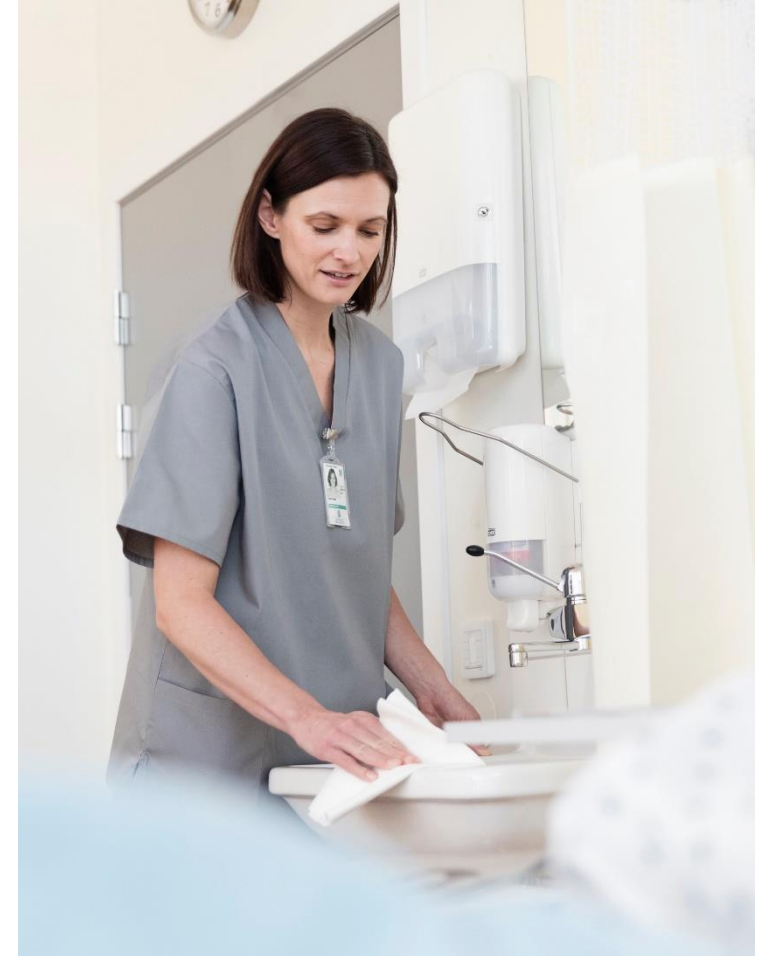

De senaste bevisen för överföring

Think ahead.

- Daglig användning av desinfektionsmedel minskar mängden patogener på dina händer (jämfört med om du bara tvättar synligt smutsiga händer).
- Samtliga ytor som vidrörs är lika smittsamma (oavsett om de vidrörs under kort eller lång tid).
- Patogener kan spridas från golvet (strumpor/skor) till händerna och ytor.
- Bärbar utrustning kan bidra till spridning av mikroorganismer på äldreboendet.
- Handfat är en grogrund för mikroorganismer som sprids vid vattenstänk.

Vårdrelaterade infektioner

Think ahead.

Vad är en vårdrelaterad infektion?

- Vårdrelaterade infektioner handlar i de flesta fall om mikrobiella patogener

Var förekommer de?

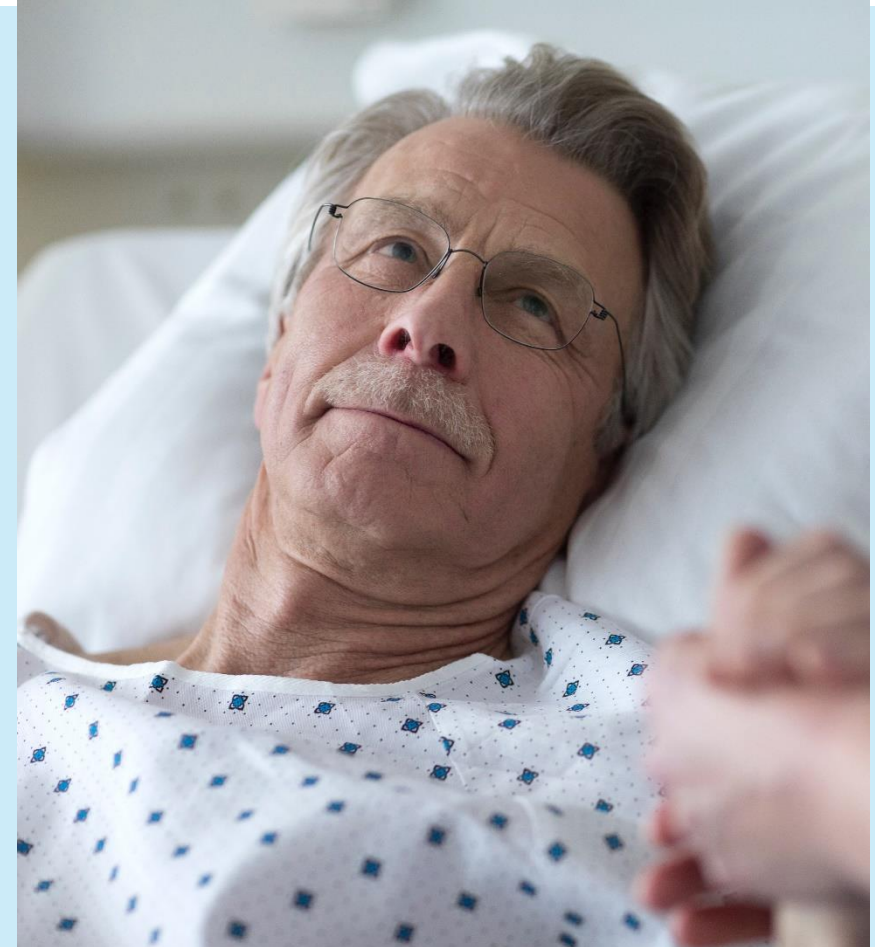
- På sjukhus, primärvårdskliniker, vårdhem, rehab- och sårvårdsinrättningar

Hur sprids de?

- Via sårhantering, vårdgivarens händer, en enhet (t.ex. en kateter) eller slemhinnor (näsa och mun)

Vad är deras ursprung?

- Endogent (från interna mikroorganismer) – 40–60 %
- Exogent (från externa mikroorganismer) – 20–40 %
- Annat (miljön) – 20 %

♥ Varför behöver vi lära oss om vårdrelaterade infektioner?

TORK
Think ahead.

- Vårdrelaterade sjukdomar är den främsta dödsorsaken bland 136 000 patienter varje år i Europa och Nordamerika (99 000 i USA/37 000 i Europa)
- Bara direktkostnaderna för vårdrelaterade infektioner är 13 miljarder euro
- 5–10 % av de som vårdas på sjukhus drabbas
- Varje år drabbas två miljoner amerikanska patienter av vårdrelaterade infektioner. Förekomsten av vårdrelaterade infektioner har ökat med 36 % under de senaste 20 åren.
- Vårdrelaterade infektioner leder till 16 miljoner extra sjukhusvistelsedagar inom Europa varje år
- Spridning av mikroorganismer via händer är vanligt förekommande inom äldreården då det sker mycket kontakt mellan vårdpersonal och vårdtagare.

Städstrategier

3-stegsmetoden

Före städning

Think ahead.

Se till att alltid utföra en **visuell, förberedande bedömning** av anläggningen för att avgöra om:

- vårdtagarens tillstånd kan försvåra möjligheterna att städa på ett säkert sätt
- det finns behov av mer personlig skyddsutrustning eller annan utrustning (t.ex. om det spillts blod/kroppsvätskor eller om särskilda smittskyddsåtgärder gäller för vårdtagaren)
- det finns några hinder (stökiga miljöer) eller annat som försvårar möjligheten att städa på ett säkert sätt
- möbler eller ytor är trasiga eller skadade, vilket ska anmälas till enhetschefen/ledningen

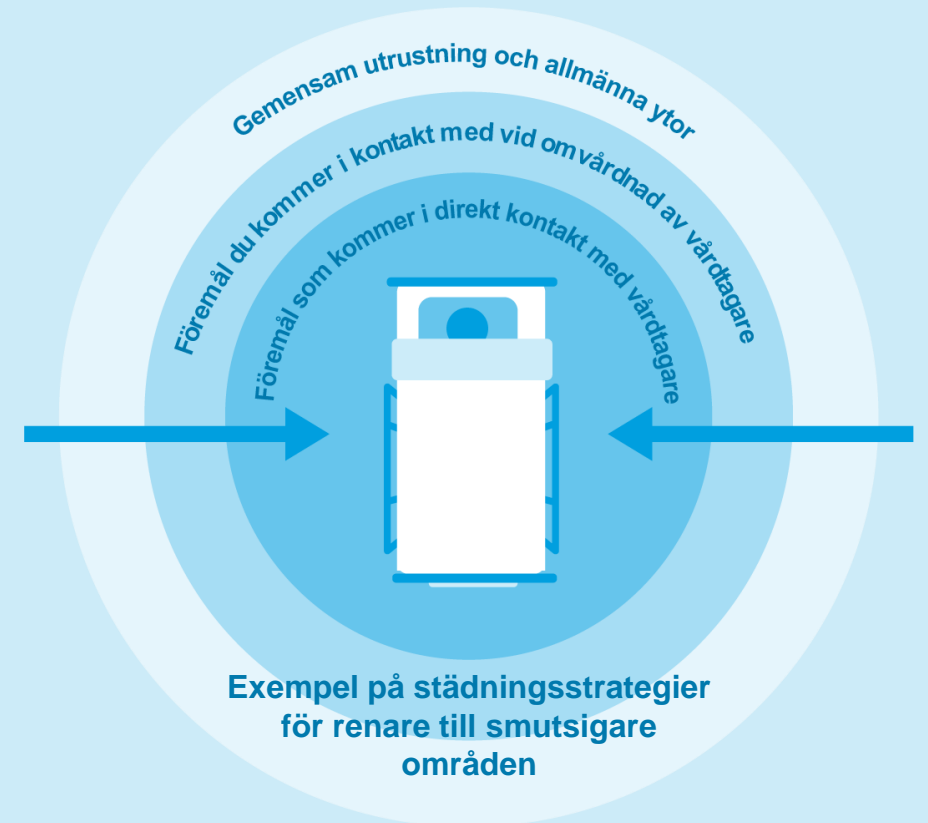
1. Från rent till smutsigt

Think ahead.

Gå från **renare till smutsigare** områden för att minska spridningen av smuts och mikroorganismer. Exempelen inkluderar:

- Vid städning av terminaler ska de ytor som sällan vidrörs rengöras före de ytor som man ofta kommer i kontakt med.
- Städa vårdtagarområden (dvs. vårdtagarzoner) innan du städar vårdtagarnas toaletter.
- Vid städning av specifika vårdtagarrum ska du börja med **delad utrustning och allmänna utrymmen**. Gå sedan vidare **till ytor och föremål som används för vårdtagarens omvårdnad** utanför vårdtagarzonen. Avsluta med de **ytor och föremål inom vårdtagarzonen** som vårdtagaren kommer i direkt kontakt med. Tagytorna utanför vårdtagarzonen ska alltså rengöras innan du rengör tagytorna inom vårdtagarzonen.
- Städa de vårdtagarområden där ingen särskild försiktighet måste vidtas för att förhindra smittspridning innan du går vidare till områden där särskild försiktighet behöver vidtas.

2. Från högt till lågt (uppifrån och ned)

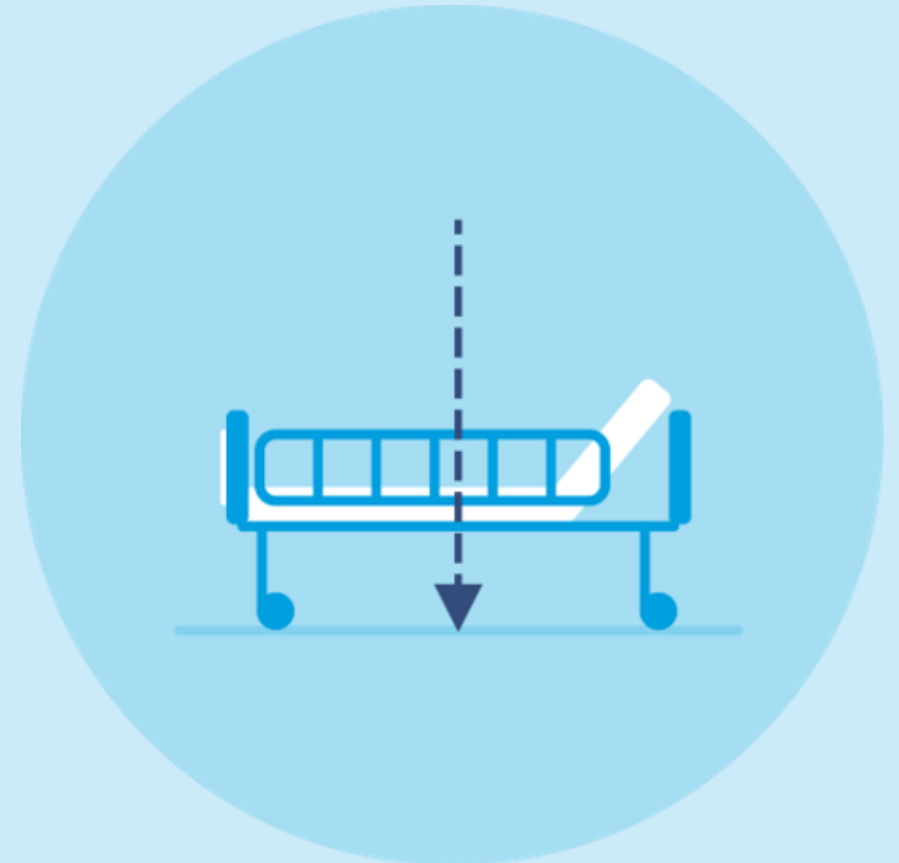

Think ahead.

Städa uppifrån och ner för att undvika att sprida smuts och mikroorganismer på rengjorda ytor.

Exempel:

- Rengör skenor på sängen före sängbenen.
- Torka av ytorna innan du torkar golven.
- Om du städar golven sist är det lättare att samla in all smuts och alla mikroorganismer.

3. Med- eller motsols?

Think ahead.

Arbeta **systematiskt** så att alla ytor rengörs, exempelvis från vänster till höger eller medsols. Använd samma taktik i sovsalar och ta en vårdtagarzon i taget genom att till exempel börja vid fotänden av sängen och arbeta medsols.

Torka upp eventuella kroppsvätskor direkt

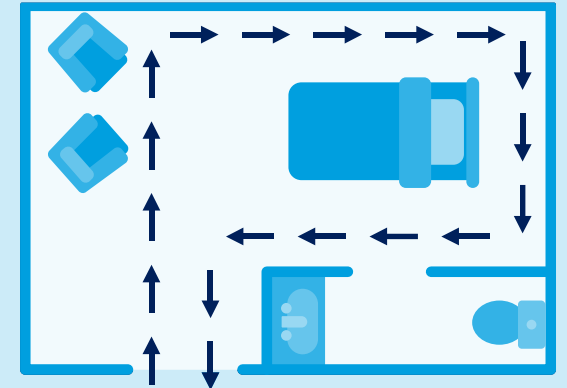
- Se till att torka bort och rengöra ytor som kommit i kontakt med blod eller kroppsvätskor

Här följer den generella ytrensingsproceduren:

1. Blötlägg en ren rengöringsduk i lämpligt rengöringsmedel.
2. Vik rengöringsduken på mitten så att den blir ungefär lika stor som din hand. På så sätt kan du torka av ytan mer effektivt eftersom du genom vikningen får åtta olika torkytor.
3. Torka av ytorna enligt de allmänna metoder som nämns ovan (dvs. rent till smutsigt, uppifrån och ned samt systematiskt) och använd mekaniska åtgärder (för städsteg) och säkerställ att ytorna som ska

desinficeras täcks tillräckligt av medlet (för desinficeringssteg).

4. Vänd på och vik upp rengöringsduken regelbundet för att utnyttja alla användbara sidor.
5. När samtliga sidor har använts eller när det inte finns något rengöringsmedel kvar gör du dig av med rengöringsduken eller förvarar den för återanvändning.
6. Upprepa processen från och med steg 1.

Exempel på en systematisk städstrategi för ytor i ett vårdtagarområde

Bästa sätten att rengöra ytor:

Think ahead.

- Använd nya rengöringsdukar vid varje städpass.
- Byt ut rengöringsduken till en ny när det inte finns något rengöringsmedel kvar. Förvara smutsiga rengöringsdukar på lämpligt sätt så de kan tvättas och användas igen.
- På platser med högre smittrisk ska du byta ut rengöringsdukarna mellan varje vårdtagarzon, till exempel för varje ny säng.
- Se till att ha tillräckligt med rengöringsdukar för att kunna städa hela utrymmet på rätt sätt.

Ytor som vidrörs av många

Ytor som vidrörs av många

Think ahead.

Det är viktigt att identifiera **tagytor** och -föremål i varje vårdtagarområde för att utforma relevanta städrutiner, då dessa ofta varierar beroende på rum och anläggning.

Observera och utvärdera **arbetsflödet** i varje vårdtagarområde tillsammans med vårdgivarna för att identifiera de viktigaste tagytorna.

Lägg till de ytor och föremål som vidrörs av många under dagen i **checklistor** och andra hjälpmedel för att underlätta arbetet. Vanliga exempel på dessa ytor är:

- sängskenor
- rullator/rullstol
- handfat
- sängbord
- diskar där medicin och förbrukningsartiklar hanteras
- transporthjälpmedel (handtag på rullstolar)
- signalknappar
- dörrhandtag
- strömbrytare

CDC Environmental Checklist for Monitoring Terminal Cleaning¹

Date: _____
Unit: _____
Room Number: _____
Initials of ES staff (optional):² _____

Evaluate the following priority sites for each patient room:

High-touch Room Surfaces ³	Cleaned	Not Cleaned	Not Present in Room
Bed rails / controls			
TV table			
TV table (grab area)			
Call box / button			
Telephone			
Bedside table handle			
Chair			
Room sink			
Room light switch			
Room inner door knob			
Bathroom inner door knob / plate			
Bathroom light switch			
Bathroom handrails by toilet			
Bathroom sink			
Toilet seat			
Toilet flush handle			
Toilet bedpan cleaner			

Evaluate the following additional sites if these equipment are present in the room:

High-touch Room Surfaces ³	Cleaned	Not Cleaned	Not Present in Room
TV pump control			
Multi-module monitor controls			
Multi-module monitor touch screen			
Multi-module monitor cables			
Ventilator control panel			

Mark the monitoring method used:
 Direct observation Fluorescent gel Agar slide cultures
 Swab cultures ATP system

¹Selection of detergents and disinfectants should be according to institutional policies and procedures.
²Hospitals may choose to include identifiers of individual environmental services staff for feedback purposes.
³Sites most frequently contaminated and touched by patients and/or healthcare workers

National Center for Emerging and Zoonotic Infectious Diseases
Division of Healthcare Quality Promotion

Mer information om ytor som vidrörs av många finns på CDC-webbplatsen <https://www.cdc.gov/infectioncontrol/pdf/strive/EC102-508.pdf>

Städmetoder

Väsentliga faktorer för att kunna rengöra ytor på rätt sätt

- Tillämpning av verifierade policyer och metoder
- Användning av lämpliga städ- och desinfektionsprodukter
- Utbildning av personal – fastighetsskötare/städbolag och FSC
- Efterlevnad av övervakning och feedback

Spauldings ytklassificering

Think ahead.

Kritiska

Enheter som används i normalt steril vävnad och vaskulära system (t.ex. katetrar)

Medelkritiska

Enheter som kommer i kontakt med slemhinnor eller skadad hud (t.ex. tungspatlar)

Icke-kritiska

Enheter som endast används på oskadad hud (inkluderar avdelningsytor)

Behandling av ytor

Think ahead.

Behandling av ytor:

- Kritisk: rengöring, sterilisering
- Medelkritisk: rengöring, desinfektering på medelhög till hög nivå
- Icke-kritisk: rengöring, desinfektering på låg till medelhög nivå

Två obligatoriska steg för att rengöra ytan ordentligt:

- Steg 1: Rengör
- Steg 2: Sterilisera/desinfektera (med vissa kemiska produkter utförs desinfektering redan i steg 1)

Alla ytor

- Samtliga delar av sängar, tak, väggar, ventiler, golv, bord, stolar, stationär/bärbar medicinsk utrustning, strömbrytare, dörrhandtag, handfat, toaletter, duschar, räcken/handtag, lampor, handdukar, sängkläder och gardiner

Vanligt förekommande hjälpmedel

Think ahead.

- Rengöringsmedel
- Desinfektionsmedel
- Rengöringsdukar/avtorkningspapper
- Kombinationsprodukter – våtdukar, allt-i-ett-produkter för rengöring/desinfektion
- Golvutrustning
- Annan utrustning – UV-ljus, peroxiddimmare
- Personlig skyddsutrustning – overall, skyddsglasögon, visir, skyddsmask

Kontroll

Think ahead.

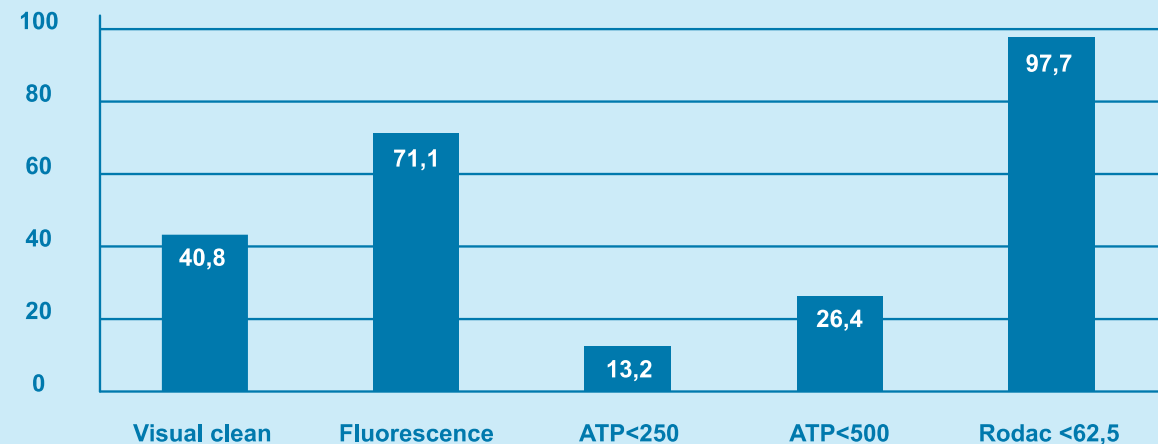
Kontroll av icke-kritiska ytor

- Städning – visuell kontroll
- Uppehållstid
- Låt ytan förbli fuktig under angiven period så att kemikalierna kan ta död på patogenerna på ytan
- Uppehållstiden registreras av kontrollanter
- Underlåtenhet att följa korrekt uppehållstid kan leda till åberopande av infektionskontroll

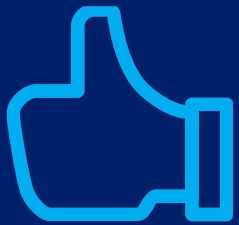
Percentage of surfaces clean by different measurement methods

Rutala, Kanamori, Gergen Sickbert-Bennet, Huslage, Weber. APIC Poster 2017.

Fluorescent marker is a useful tool in determining how thoroughly a surface is wiped and mimics the microbiological data better than ATP

Rengöra ytor

Rengöra ytor

Think ahead.

- Ytrengöring är det första steget i desinfektionsprocessen
- Vid städning avlägsnas organiskt material, salter och synlig smuts men även oönskade mikroorganismer
- En icke-rengjord yta kan påverka steriliserings- eller desinfektionskapaciteten under städning av återanvändningsbara terminaler negativt

Vad är skillnaden mellan att städa, sanera och desinfektera?

Think ahead.

Städning

Vid städning avlägsnas smuts, bakterier och andra orenheter fysiskt med hjälp av rengöringsmedel och vatten. Städning tar inte död på mikroorganismer men minskar risken för smittspridning genom att en del av bakterierna försvinner.

Sanering

Med hjälp av sanering minskas antalet mikroorganismer till en nivå som är säkert i enligt med offentliga hälsostandarder- och krav. Vid sanering rengörs eller desinfekteras ytorna för att minska risken för smittspridning.

Desinfektion

Vid desinfektion används kemikalier för att ta död på mikroorganismer som finns på ytor och föremål. Detta innebär inte att ytorna blir rena eller att bakterierna försvinner, som vid städning, men i kombination med städning minskar denna metod risken för smittspridning.

Grundläggande om ytrengöring

Städning

Think ahead.

- Vatten är en av huvudkomponenterna i rengörings- och desinfektionsmedel. Det löser upp smutsen som sedan kan torkas bort eller plockas bort med hjälp av en trasa. Vatten är däremot inte effektivt mot olja och fettfläckar.
- Rengöringsmedel innehåller surfaktanter som löser upp oljebaserad smuts som sedan absorberas i rengöringsduken med hjälp av vattnet i medlet.
- Det är viktigt att friktion skapas mellan städhjälpmedlet (dvs. rengöringsduken) och ytan för att bli av med smutsen. Friktionen hjälper till att lösa upp smutsen så att den kan absorberas av rengöringsduken.

Think ahead.

Grundläggande om ytrengöring

Desinfektion

- Kemiska desinfektionsmedel innehåller ingredienser som tar död på mikroorganismer. Typen och mängden av mikroorganismer som avlägsnas beror på desinfektionsmedlet, dess koncentrationnivå och hur länge det får verka.
- Övriga faktorer som kan påverka desinfektionsmedlets resultat inkluderar:
 - tidigare rengöring av föremålet. Smuts innehåller mikroorganismer och påverkar desinfektionsmedlet negativt
 - den mikrobiella kontamineringsnivån
 - föremålets skick (sprickor, håligheter)
 - biofilmsnärvaro – kan innehålla/skydda mikroorganismer
 - temperaturen/pH-värdet under desinfektionsprocessen
- Tänk på att alla desinfektionsmedel rår på sporer

Think ahead.

Grundläggande om ytrengöring

Desinfektion

Flera desinfektionsmedel används inom vården. De vanligaste är:

- Etanolbaserade
- Kvartära ammoniumföreningar
 - Klorföreningar
 - Väteperoxid
 - Perättiksyra

Det finns även andra typer av desinfektionsmetoder men dessa ska bara användas som ett extra skydd, inte som en ersättning för kemiska desinfektionsmedel

- Ultraviolet strålning
- Dimmare med väteperoxid

Lilla mikrobiologiskolan

Lilla mikrobiologiskolan

Think ahead.

Vad är mikroorganismer?

Kort om mikrobiologins historia

Bakterier – grampositiva eller -negativa

Bra och dåliga bakterier!

Var gömmer och förökar sig bakterierna?

Hur hittar jag dem?

Hur blir jag av med dem?

Specifika mikroorganismer inom äldreården som är viktiga att tänka på

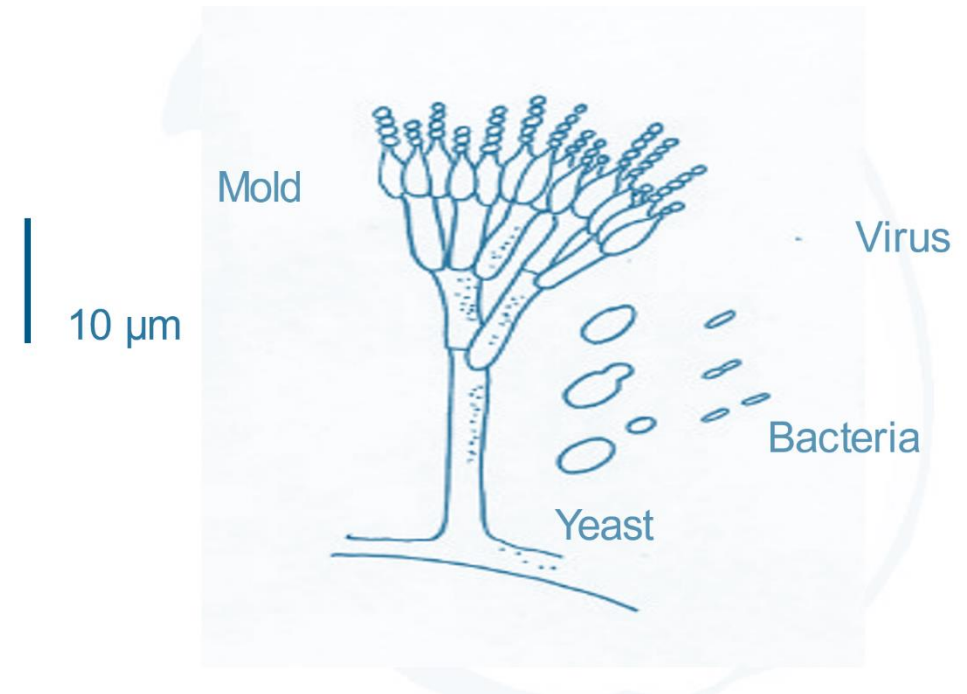

Vad är mikroorganismer?

Think ahead.

- Mikroorganismer är små och kan oftast inte uppfattas med blotta ögat
- De varierar dock i storlek, mögel är störst och vi kan t.o.m. se mögel på livsmedel
- Exempel på mikroorganismer är mögel, jäst, bakterier och virus
- De frodas och förökar sig på olika sätt:
 - **Virus** kan inte föröka sig på egen hand, utan måste infektera en levande cell.
 - **Bakterier** förökar sig genom delning, en cell blir två, två blir fyra osv.
 - **Jäst** förökar sig genom knoppning där en mindre cell formas på modercellen
 - **Mögel** växer med hjälp av långa hyfer och sprids via sporer

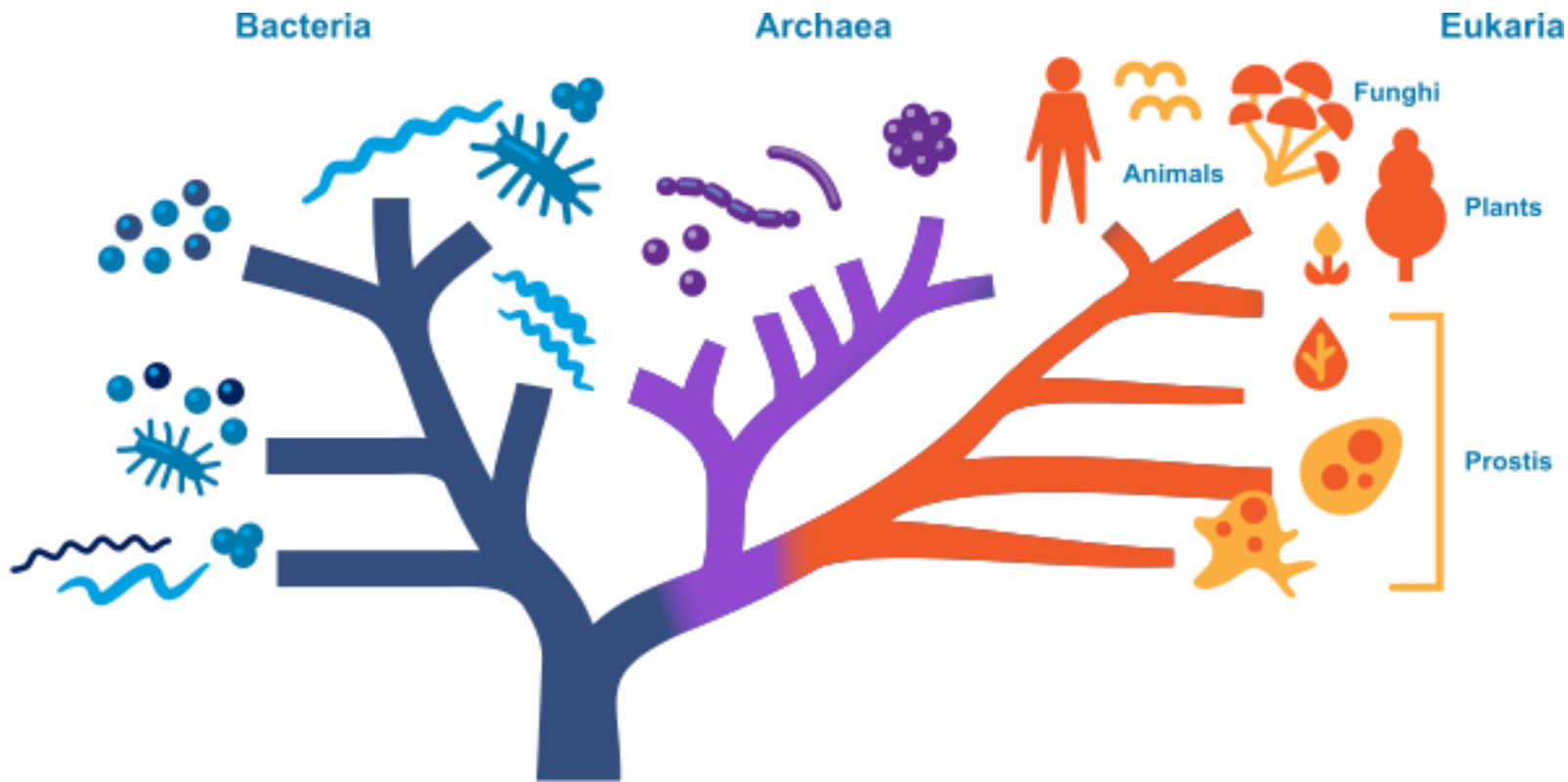

Mikroorganismen är små och finns i flera olika former

Think ahead.

Jästceller har mer gemensamt med mänskliga celler än med bakterier.

Think ahead.

Mikrobiologins kunskapshistoria i korthet

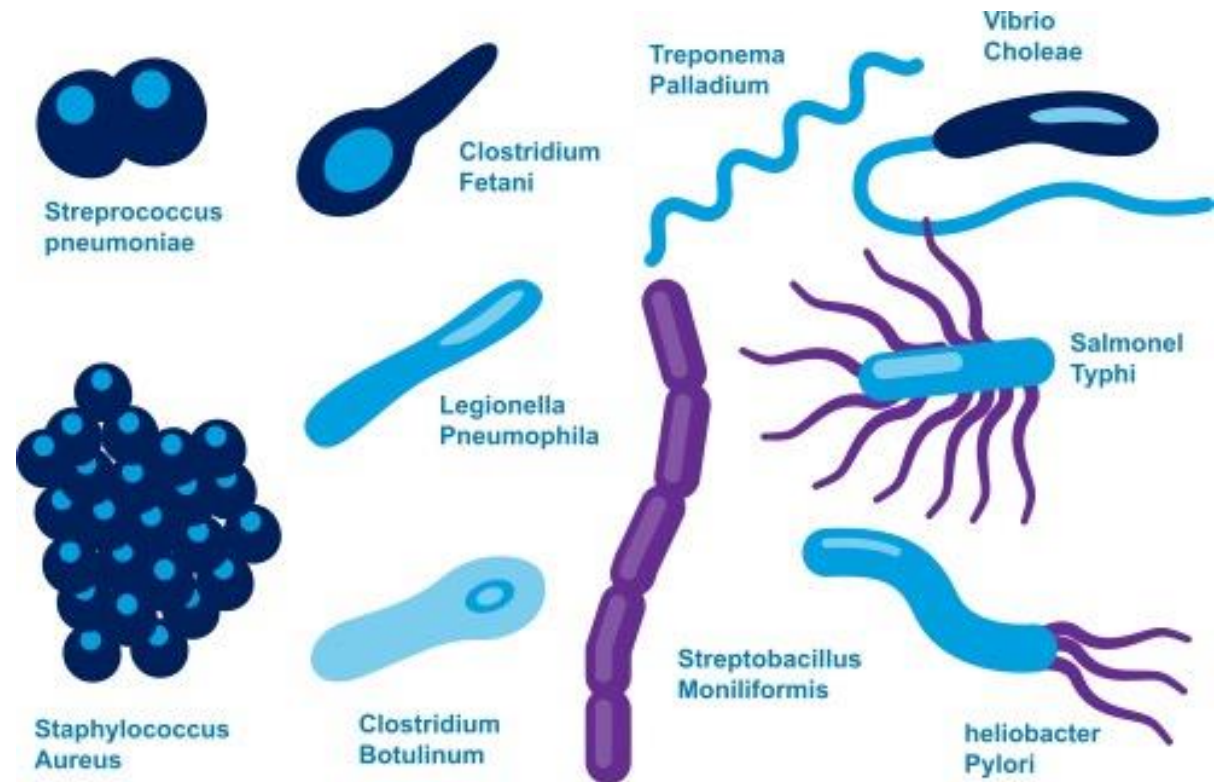

Think ahead.

Bakterier skiljer sig från varandra

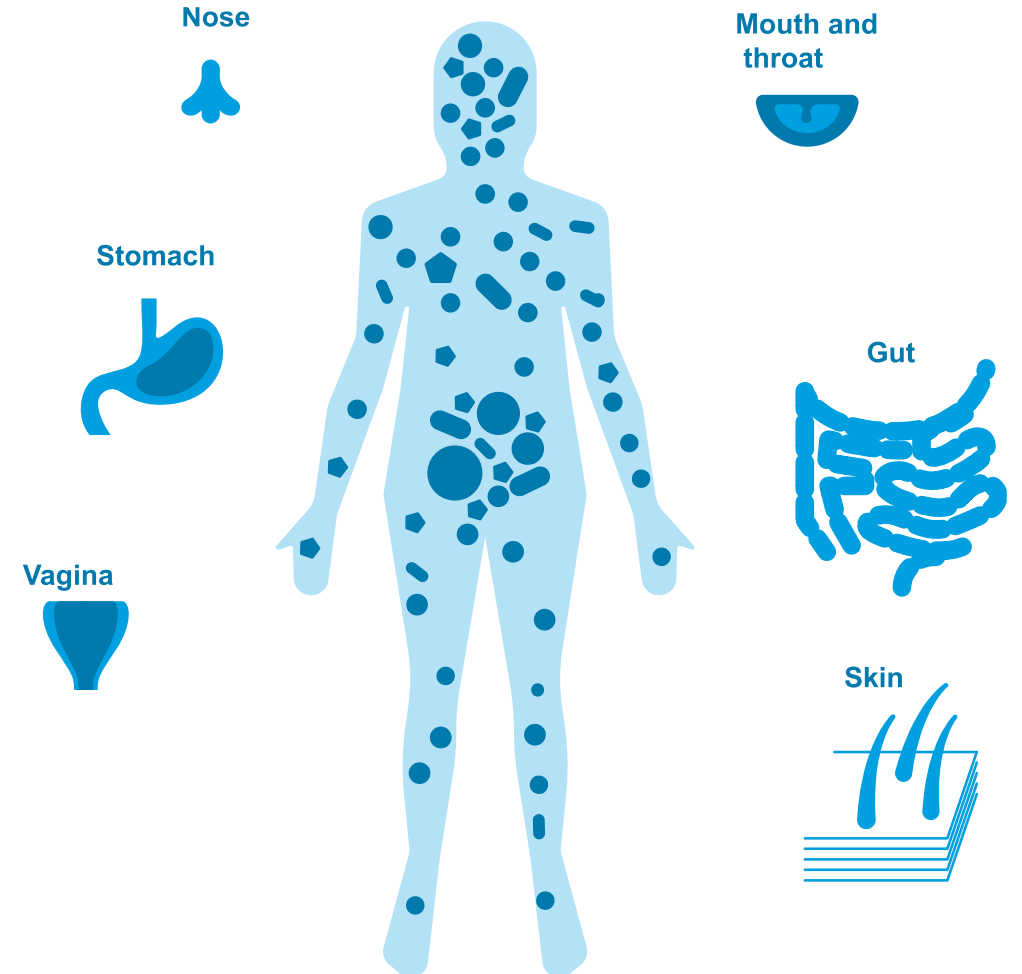
- De flesta bakterier kan delas upp i två grupper – gram-positiva och gram-negativa. Skillnaden ligger i cellväggstrukturen.
- Bakterier behöver olika typer av näring.
- De kommer i olika former – kocker, stavar m.m.
- Bakterier är ca två mikrometer stora, men det varierar
- En del bakterier har en flagell (lång svans) och kan simma, medan andra inte kan
- Vissa bakterier behöver syre medan det är skadligt för andra

Bra och dåliga bakterier

- Vi kommer i kontakt med bakterier varje dag och många av dem är helt ofarliga för oss.
- Vissa är del av vår viktiga **mikroflora** och hjälper till att hålla oss friska.
- Andra gör oss dock sjuka – dessa kallas **patogener**.
- Vi kommer i kontakt med patogener varje dag och risken för att blir sjuk på grund av dem beror på:
 - din hälsa och ditt immunförsvar
 - vilken kroppsdel som utsätts för bakterien
 - antalet bakterier (variera beroende på infektionstyp).

Think ahead.

Antalet och typen av mikroorganismer som finns i miljön beror på:

Think ahead.

- Antalet människor som vistas i miljön
- Är de friska eller sjuka?
- Vad gör de?

- Är miljön fuktig, finns det näring för mikrobiell tillväxt, rumstemperatur, typer av ytor, är det enkelt att städa, utförs städningen horisontellt eller vertikalt osv.

- Ventilation och därav luftkvalitet

På vilket sätt och hur ofta rummet städas

Think ahead.

I vilka miljöer frodas mikroorganismer?

- Så gott som överallt **där det finns vatten.**
- Bakterier är duktiga på att hitta näring
- Vilka mikroorganismer som förekommer beror på miljöförhållandena:
 - Vissa bakterier behöver syre medan det är skadligt för andra.
 - Vissa bakterier föredrar varma temperaturer medan andra föredrar kalla.

I Östersjön lever bakterier som föredrar kalla temperaturer, saltvatten och inte behöver alltför mycket näring. Naturen väljer vilka mikroorganismer som frodas vart, men det behövs alltid vatten.

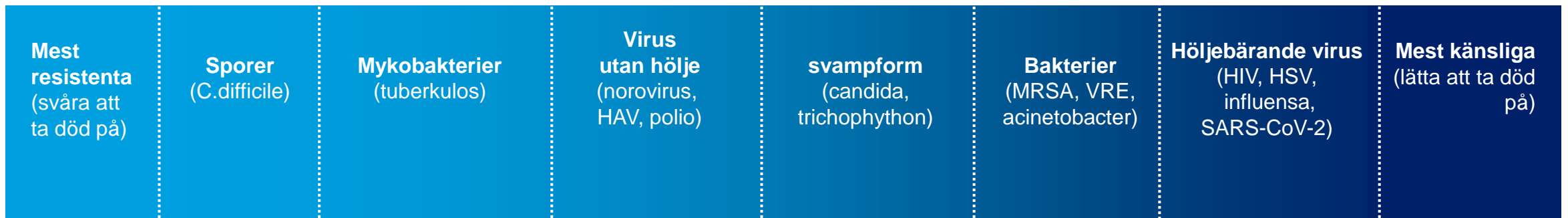

Patogener – utbredning/resistens

Think ahead.

- Patogenernas känslighet/resistens mot antiseptiska medel och desinfektionsmedel varierar
- Vanligt förekommande patogener vid utbrott som är svåra att ta död på:
C Difficile, norovirus, rotavirus och adenovirus
- Vanligt förekommande patogener vid utbrott (lätta att ta död på):
E coli, stafylokocker, Klebsiella, E faecalis, P aeruginosa, C albicans, Enterobacter och E faecium

Hur länge kan patogener överleva på en yta?

Think ahead.

Patogen	Överlever
S. aureus (inkl. MRSA)	Sju dagar upp till över tolv månader
Enterococcus spp. (inkl. VRE)	Fem dagar upp till över 46 månader
Acinetobacter spp.	Tre dagar upp till elva månader
Clostridioides difficile (sporer)	Över fem månader
Norovirus (och felint calicivirus)	Åtta timmar upp till över två veckor
Pseudomonas aeruginosa	Sex timmar upp till över 16 månader
Klebsiella spp.	Två timmar upp till över 30 månader

Anpassning av Hota B, et al. Clin Infect Dis 2004;39: 1182-9 and Kramer A, et al. BMC Infectious Diseases 2006; 6: 130

Hur hittar jag bakterierna?

Problemet är att de är så små...

Think ahead.

...och det är därför ibland enklare att använda andra mätningssätt för att bedöma bakterieutbredningen. Exempelvis:

- **ATP** – detta är en energirik molekyl som finns i alla levande celler som bakterier, mänskliga hudceller m.m. Mätning av detta är ett bra sätt att kontrollera hur effektiv städningen är.
- **UV-ljus** – används för att synliggöra fläckar och smuts. Även rengöringsmedel är fluorescerande. Kan användas i utbildningssyfte.
- **Svabbprover och färgindikator för protein** – Bakterier finns där protein finns. Det finns kit med svabbstickor och provrör att köpa. Ju mer färg, desto mer protein. Resultaten är dock semikvantitativa.
- **Svabbprover eller kontaktbrickor för bakterieodling**. Med dessa metoder mäter du levande och odlingsbara bakterier. Det tar tid att odla bakterierna och det kan även vara svårt att samla in dem från ytor på ett effektivt sätt. Speciella kit finns.
- **Molekylära metoder som qPCR** – Ytorna svabbas och DNA från de insamlade bakterierna renas, kopieras och analyseras.

Viktigt att ta hänsyn till på äldreboenden

Antibiotikaresistenta bakterier som MRSA, ESBL och VRE

Think ahead.

- **Antibiotikaresistens** är ett av de främsta hoten inom global hälsa, livsmedelssäkerhet och utveckling idag.
- Antibiotikaresistens sker naturligt men **felaktig användning av antibiotika och vissa biocider** påskyndar förloppet. Världen måste snabbt förändra hur de ordinerar och använder antibiotika.
- **Ju mindre effekt** antibiotikan har på sjukdomar som lunginflammation, tuberkulos m.m. desto svårare blir de att behandla. Ibland är det så illa att de inte ens går att behandla.
- Antibiotikaresistens innebär **längre sjukhusvistelser, högre läkarkostnader och fler dödsfall.**
- **Genom att minska risken för infektionsspridning minskas även behovet av antibiotika**, vilket förhindrar att allt fler blir resistenta mot antibiotika.
- Det bästa sättet att förhindra smittspridning är att rengöra händer och utrustning ordentligt och se till att miljön är städad och ren.

Enligt OECD skulle införandet av ett paket med förbättrad handhygien, program för antimikrobiell hantering och förbättrad hygien på vårdinrättningar minska vårdbördan p.g.a. antimikrobiell resistens med 85 %, samt minska kostnaderna med 0,7 euro per capita varje år.

Källa: World Health Organization: Global Report on Infection Prevention and Control, 2022

MRSA

– Meticillinresistent *Staphylococcus aureus*

- *Staphylococcus aureus* finns i huden och näsgångarna, och orsakar sällan några besvär. Ibland kan de dock orsaka infektioner.
- MRSA är *staphylococcus aureus*-bakterier som har blivit resistent mot vanliga antibiotika och infektioner som orsakas av dessa är därför svåra att behandla.
- MRSA är ofta kopplade till vårdrelaterade infektioner men har även spridits i samhället.
- Bakterien är vanligt förekommande vid hudinfektioner och börjar som en smärtsam böld som utvecklas till ett öppet sår. MRSA kan leda till livshotande blodinfektioner, lunginflammation och operationsrelaterade infektioner.
- Standardåtgärder vid kontakt
 - Skyltning
 - Personlig skyddsutrustning (handskar och overall)

Think ahead.

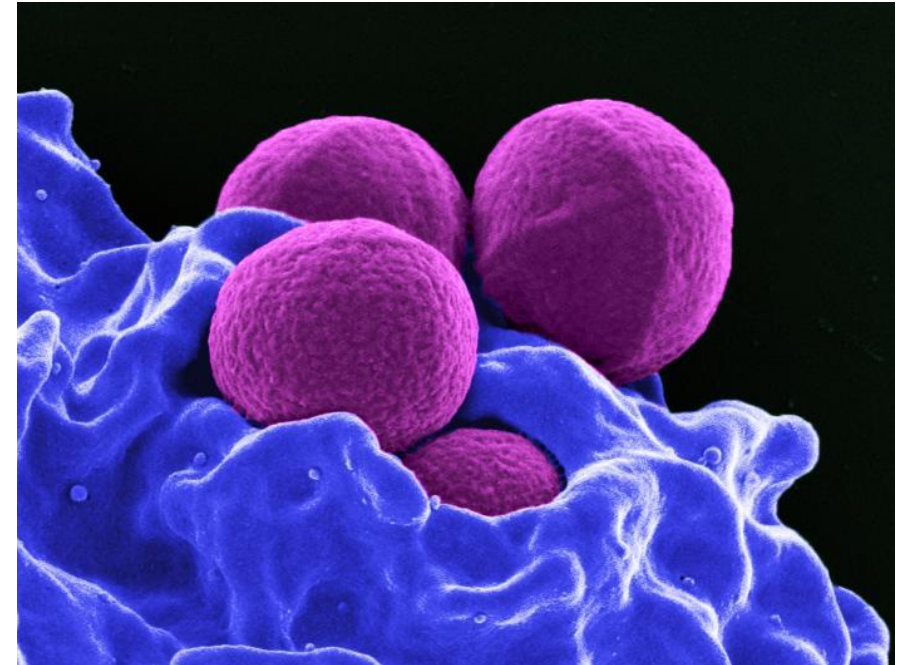

Bild: MRSA. National Institute of Allergy and Infectious Diseases (NIAID)

Clostridioides difficile (C.diff)

Think ahead.

Sporformer

- En del bakterier kan bilda sporer för att överleva.
- Sporformen är mer tålig mot höga temperaturer, avtorkning och desinfektionsmedel m.m.
- Clostridioides difficile är en sporform som kan orsaka sjukdom.
- Den producerar två olika typer av gift och är ofta boven till smittsam diarré hos sjukhuspatienter.
- Vissa människor kan bära på Clostridium difficile i tarmen utan att bli sjuka men bakterierna kan leda till mildare fall av diarré och i värsta fall livshotande tarminflammationer.
- Äldre människor löper stor risk att drabbas av *C. difficile*-infektioner. Infektionen är vanligt förekommande efter användning av antibiotika.
- Standardåtgärder vid kontakt under sjukdomsperioden
 - Skyltning
 - Personlig skyddsutrustning (handskar och overall)

Handhygien och städning

- Om smittspridning sker på äldreboendet rekommenderar vi att du tvättar händerna med tvål och vatten i stället för handdesinfektionsmedel när du tagit av handskarna efter vård av vårdtagare med C.diff.
- All medicinsk utrustning som används på vårdtagarna ska rengöras och desinficeras innan varje ny vårdtagare.
- Tillämpa försiktighetsåtgärderna vid C.diff tills diarrén upphör. C-diff kan spridas upp till ett par dagar efter att diarrén har upphört och vissa inrättningar tillämpar därför försiktighetsåtgärderna för kontakt och isolering under flera dagar efter att symtomen försvunnit.
- Inrätta en rengörings- och desinficeringsstrategi för miljön. Se till att ytorna och återanvändbara enheter rengörs/desinficeras ordentligt, framför allt de som kommer i kontakt med avföring och tagytor.
- Säkerställ daglig städning samt slutstädning efter infektioner i vårdtagarnas rum.

<https://www.cdc.gov/cdiff/clinicians/faq.html#settings>

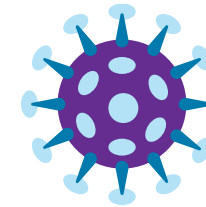

Virus

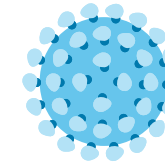

Think ahead.

- Virus är extremt små (20–300 nanometer)
- De innehåller genetiskt material som DNA eller RNA
- Virus kan inte föröka sig på egen hand, utan måste infektera en levande värd
- Virus har ett ytterhölje som består av protein.
- En del virus har dessutom ett extra hölje (membran) utanpå höljet. Det består av fosfolipider och är enklare att förstöra.
- Höljeförsedda virus är därför lättare att döda med värme, etanol m.m. Ett exempel på ett höljeförsedda virus är *coronavirus*.
- Virus utan höljen är mer motståndskraftiga och svårare att ta död på. Ett exempel på ett virus utan hölje är *norovirus*

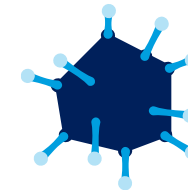
HIV

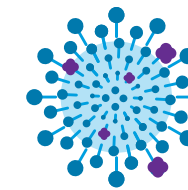
Hepatitis B

Ebola Virus

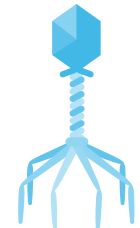
Adenovirus

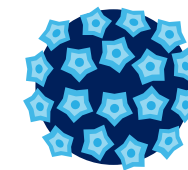
Influenza

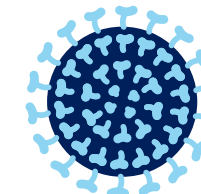
Rabies Virus

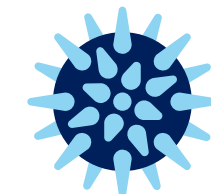
Bacteriophage

PaPillomavirus

Rotavirus

Herpes Virus

Norovirus

- Ett virus utan hölje som tillhör Calicivirus-gruppen och kan orsaka kräkningar och diarré.
- Människor med norovirus kan utsöndra miljarder noroviruspartiklar och det krävs endast ett fåtal för att göra andra sjuka. Viruset sprids därför enkelt.
- Det är relativt motståndskraftigt och kan överleva flera veckor på hårda ytor.
- Handdesinfektionsmedel hjälper en bit på vägen men handtvätt med tvål och vatten samt torkning med pappershanddukar är ett mer effektivt sätt att skydda sig på.
- En **norovirus**-smittad person är mest **smittsam** från första tecken på smitta och 48 timmar efter att symptomen har försvunnit. De kan dock **smitta** även kort innan eller efter detta intervall.
- Många utbrott startar i miljöer i restaurangbranschen där smittan sprids via livsmedlen. Utbrott inom förskole- och vårdmiljöer är också vanligt förekommande.
- Standardåtgärder vid kontakt under sjukdomsperioden + det måste gå minst 48 timmar efter att symtomen har försvunnit.
 - Skyltning
 - Personlig skyddsutrustning (handskar och overall)
 - Städpersonal rekommenderas att bära mask då virus kan spridas i luften

Think ahead.

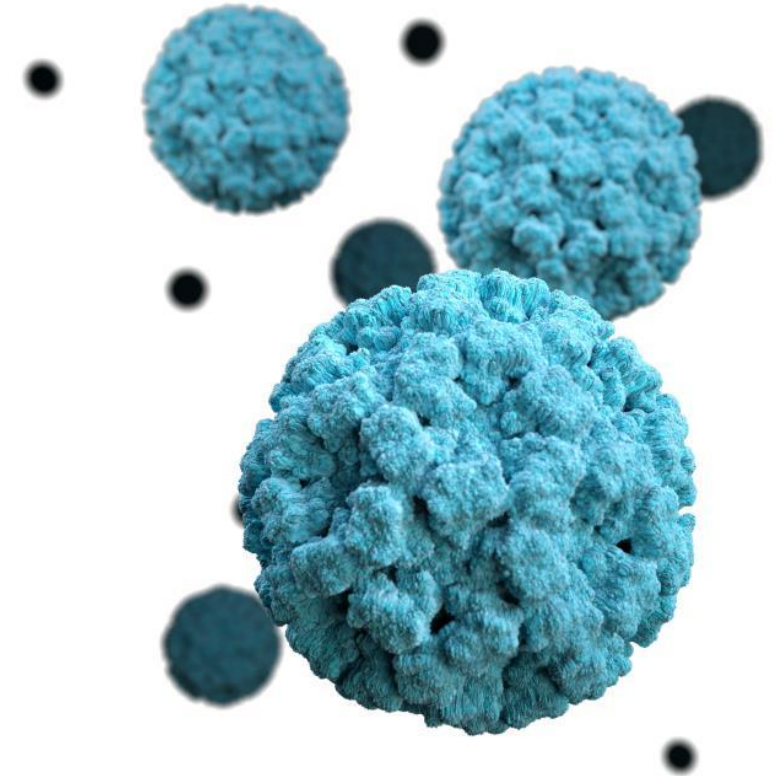

Bild: Norovirus. Illustratör: Alissa Eckert, MS

Coronavirus

Think ahead.

- Coronavirus (CoV) är höljeformade, positivsträngade RNA-virus som finns hos både människor och djur.
- På det yttersta höljet (membranet) finns klöverformade glykoproteiner. Viruset förankrar sig vid de mänskliga cellerna med hjälp av strukturen, vilket är det första steget till att få en infektion.
- Coronavirus sprids framför allt via droppsmitta från de smittade personerna, men de kan även överföras via händer och ytor.
- I och med att de är höljbärande är de relativt enkla att ta död på med hjälp av desinfektionsmedel och höga temperaturer. Ett annat sätt att skydda sig är att tvätta händerna med tvål och vatten, samt använda etanolbaserade handdesinfektionslösningar.
- Coronavirus hos människor (HCoV) orsakar 15–30 % av vanliga förkylningar och leder vanligtvis bara till mildare luftvägsproblem.
- De senaste åren har allvarigare coronavirus utvecklats. Vi har SARS och MERS och senast boven i den rådande pandemin, Covid-19, som orsakas av coronaviruset SARS-CoV-2.
- Standardåtgärder vid kontakt, luftburet virus och droppsmitta
 - Skyltning
 - Personlig skyddsutrustning (N95-respirator, kirurgiskt munskydd om N95 inte är tillgängligt, ögonskydd [glasögon/ansiktsskydd], handskar och overall).

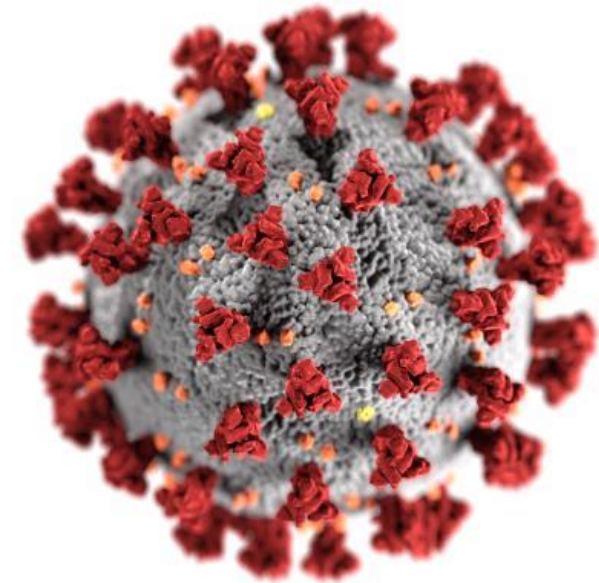

Bild: Coronavirus. Alissa Eckert, MSMI, Dan Higgins, MAMS

Tork lokalvårdsutbildning för äldreboenden

Snabbguider för att utbilda
städpersonalen

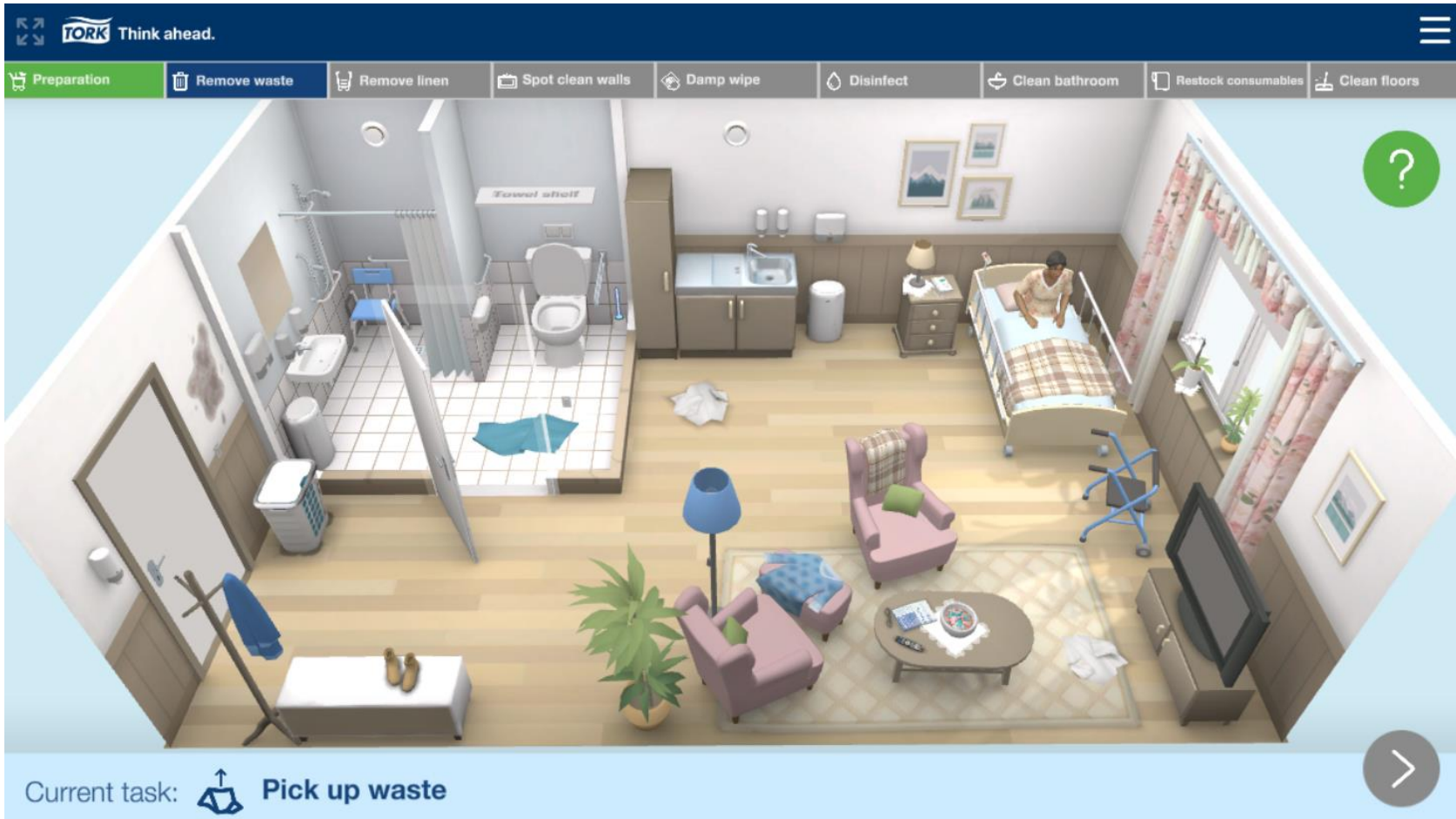

Om utbildningen

Think ahead.

- Gör städpersonalen medveten om hur viktig deras arbete är för vårdtagarnas säkerhet
- Visuellt och intuitiv kurs
- Engagerande (interaktiv)
- Översatt till flera språk

Utbildningsinnehåll

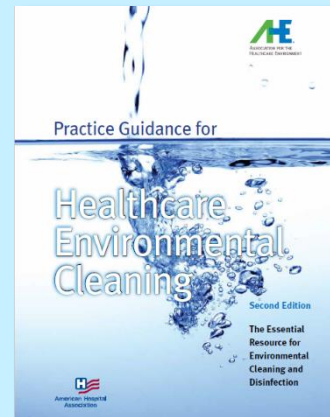
Think ahead.

1. Städstrategi: 3-stegsmetoden och handhygiensteknik

2. Daglig städning: av vårdtagarnas rum (baserat på AHE-riktlinjerna)

- Steg i städningen
- Städuppgifter

Ett test ingår i utbildningen. Se hur bra du lyckades rengöra samtliga tagytor i vårdtagarens rum (i enlighet med CDCs definitioner)

CDC Environmental Checklist for Monitoring Terminal Cleaning*

Date:			
Unit:			
Room Number:			
*Mark the following empty sites for each patient room:			
☐ High touch Room Surface	☐ Cleaned	☐ Not Cleaned	☐ Not Present in Room
Mark each surface:			
☐ Elevator call			
☐ IV pole			
☐ Bed rails			
☐ Call bell			
☐ Bed			
☐ Electronic table handle			
☐ Chair			
☐ Room sink			
☐ Room table			
☐ Room table drawer			
☐ Patient room door knob			
☐ Refrigerator			
☐ Call button			
☐ Bedside table			
☐ Patient chair			
☐ Toilet			
☐ Sink			
☐ Trash can			
☐ Bedside table			
☐ Bedside chair			
*Evaluate the following additional sites if these equipment are present in the room:			
☐ High touch Room Surface	☐ Cleaned	☐ Not Cleaned	☐ Not Present in Room
☐ TV screen			
☐ Multi-touch remote controls			
☐ Multi-touch remote touch screen			
☐ Call button			
☐ Patient room door knob			
*Mark the monitoring method used:			
☐ Direct observation	☐ Fluorescent gel	☐ ATP swabs	
☐ Swab swabs	☐ ATP swabs	☐ ATP swabs	

*Selection of antigens and disinfectants should be according to institutional policies and procedures.
*Repeat this process in other locations of individual room as necessary for infection control.
*This test is designed, developed and tested by patients and/or healthcare workers.
*National Center for Disease Control and Prevention, Division of Field Epidemiology.

Think ahead.

Snabbguide för att utbilda arbetsgruppen

- 🎯 Samla ihop arbetsgruppen (10–20 anställda rekommenderas)
- 🎯 Se till att ha tillräckligt med tid för frågor
- 🎯 Gå till www.tork.se/ för att få åtkomst till Tork lokalvårdsutbildning för äldreboenden
- 🎯 Se till att använda en stor skärm

Vägled arbetsgruppen genom:

1. 3-stegsmetoden och handhygienstekniken
2. Gå igenom städprocessens olika steg i vårdtagarnas rum
3. Avsluta spelet och se hur väl din arbetsgrupp städade tagytorna i vårdtagarens rum.

Snabbguide för att utbilda arbetsgruppen (innehåll)

Think ahead.

- ① Utmana deltagarna att utföra stegen under utbildningen och ge tips under tiden.
- ② Ge alla en chans att testa själva. Utbildningen är tillgänglig på flera språk via smartphone, surfplatta och dator. Med hjälp av testet kan du se om de minns rätt ordning på städuppgifterna.
- ③ Skriv ut testmallen via www.tork.se.
Dela ut diplom till din arbetsgrupp! Skriv ut en mall enkelt via www.tork.se.

Lycka till!

Visste du att...?

Det går att anpassa utbildning i enlighet med riktlinjerna som gäller för ert sjukhus

Bilaga

Ytterligare läsmaterial

Think ahead.

Ytterligare resurser för städprocessen

- CDC – riktlinjer för desinfektion och sanering inom vården 2009
- Europeiska arbetsmiljöbyrån – Säkerhetslagar för anställda
- AHE – praxis för städning inom vårdmiljöer (USA)
- The Joint Commission – ackreditering inom sjukhus, inkl. EVS-tjänster
- Nationella eller lokala riktlinjer

- Referenser
- Centers for Disease Control and Prevention. (2019) Type and Duration of Precautions Recommended for Selected Infections and Conditions. Retrieved from <https://www.cdc.gov/infection-control/guidelines/isolation/appendix/type-duration-precautions.html#sars>

Think ahead.

Kontaktuppgifter

www.tork.se

information.tork@essity.com

Think ahead.